

Ändring av fängelselagen och häktningsslagen

Inledning

Justitieministeriet har berett bifogade utkast till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av fängelselagen, häktningsslagen och 9 § 4 mom. i lagen om försvarstillstånd.

De viktigaste ändringsförslagen i utkastet till proposition gäller förutsättningarna för placering i öppen anstalt, förutsättningarna för placering på säkerhetsavdelning och möjliggörande av placering på säkerhetsavdelning av häktade samt förutsättningarna för och tillsynen över placering i en utomstående anstalt. Det förslag som gäller ändring av lagen om försvarstillstånd utgör en teknisk korrigerings.

Justitieministeriet ber om ert utlåtande om utkastet till proposition.

Justitieministeriet ordnar samtidigt en separat möjlighet till utlåtande i Tavastehus, Kylmäkoski och Pyhäselkä fängelser.

Bakgrund

År 2021 inleddes vid justitieministeriet ett projekt för att utveckla fängelselagen och häktningsslagen (OM035:00/2021). Samma år tillsattes en arbetsgrupp för att bereda ändringar i dessa lagar. Arbetsgruppens betänkande blev klart våren 2024. Efter att betänkandet färdigställdes prioriterades vid justitieministeriet ett snabbare främjande av skrivningarna i regeringsprogrammet. Därför fortsatte den grundläggande beredningen som tjänsteuppdrag och tyngdpunkten i projektet ändrades. I denna regeringsproposition, som beretts som tjänsteuppdrag, har man utnyttjat arbetsgruppens ovannämnda betänkande i fråga om skrivningarna i regeringsprogrammet och i tillämpliga delar.

Målsättningar

De viktigaste målen i utkastet till proposition baserar sig på Petteri Orpos regeringsprogram "ett starkt och förmedlande Finland".

Enligt regeringsprogrammet ska förutsättningar för placering i öppen anstalt utreds så att det när beslut om placering fattas fästs mer uppmärksamhet än tidigare vid hur farlig fången är och vid arten av det brott som ligger till grund för domen. På basis av detta är syftet med ändringsförslagen är att säkerställa att sådana fångar som bedöms fortsätta med brottslig verksamhet eller äventyra säkerheten i en öppen anstalt inte placeras i öppen anstalt. Detta

eftersträvas genom de ändringsförslag som gäller precisering av förutsättningarna för placering i öppna anstalter. Huruvida förutsättningarna uppfylls ska fortfarande bedömas från fall till fall.

Enligt regeringsprogrammet ska lagstiftningen om säkerhetsavdelningar utvecklas så att effektiv brottsbekämpning kan utföras i fängelserna. Det görs också möjligt att placera häktade i säkerhetsavdelningar. Också smuggling av berusningsmedel till och användning av berusningsmedel i fängelser förebyggs. Dessa mål eftersträvas genom att förutsättningarna för placeringen i säkerhetsavdelning preciseras. Samtidigt föreslås det bestämmelser som gör det möjligt att placera en häktad på säkerhetsavdelning. Vidare föreslås bestämmelser om att en på säkerhetsavdelning placerad fånges samtal vid besök av barn enligt 13 kap. 5 § i fängelselagen och 9 kap. 5 § i häktninglagen ska få avlyssnas och spelas in. Enligt förslaget ska beslut om avlyssning av telefonsamtal i fortsättningen kunna meddelas för en viss tid. Dessa ändringsförslag syftar till att förbättra säkerheten i fängelserna och underlätta kampen mot organiserad brottslighet.

Enligt regeringsprogrammet ska missbrukarvården utanför fängelset för bötesfångar och korttidsfångar i syfte att främja återhämtning från rusmedelsberoende utökas. Detta mål främjas genom de ändringsförslag i utkastet till proposition som gäller placering i en anläggning utanför den. Ändringsförslagen gäller förutsättningarna för placering i en utomstående anstalt, fångens skyldigheter under placeringen samt övervakningen av den externa anstaltsplaceringen.

Dessutom föreslås att bestämmelserna om begränsning av intagning i fängelse vid störningssituationer i samhället ändras. Syftet med detta är att säkerställa att det vid allvarliga störningar i samhället är möjligt att reglera antalet fångar för att trygga fängelsernas verksamhet. Utkastet till proposition innehåller också vissa förslag till ändringar av teknisk natur i fängelselagen, häktninglagen och lagen om försvarstillstånd.

Utkastet till proposition innehåller förslag till författningsändringar.

Svarsanvisningar för mottagare

Vi ber er lämna ert utlåtande genom att besvara den begäran om utlåtande som publicerats i tjänsten utlatande.fi. Utlåtandet behöver inte sändas separat per e-post eller post.

För att kunna ge ett utlåtande ska uppgiftslämnaren registrera sig och logga in i tjänsten utlatande.fi. Närmare anvisningar om användningen av tjänsten finns på sidan [Anvisningar > Bruksanvisningar](#). Stöd för ibruktagandet av tjänsten kan begäras på adressen lausuntopalvelu.om@gov.fi.

Alla utlåtanden är offentliga.

De utlåtanden som har lämnats i tjänsten utlatande.fi, publiceras i tjänsten utlatande.fi.

Dessutom ordnas en särskild och separat möjlighet att lämna utlåtandet för de fångar som har tillstånd att använda internet i Tavastehus, Kylmäkoski och Pyhäselkä fängelser. Anvisningarna om sändande av utlåtande har sänts separat till dessa fängelser. Dessa utlåtanden finns inte tillgängliga i utlåtandetjänsten.

Tidtabell

Vänligen lämna in ert utlåtande senast den fredagen 31.1.2025.

Tillägstid kan inte beviljas.

Beredare

Ytterligare information ges av specialsakkunnig Anna-Liisa Snadvik, p. 0295 150 269 (anna-liisa.sandvik@gov.fi)

Länkar:

<https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM039:00/2021> - Vankeuslain ja tutkintavankeuslain kehittäminen (ns. 1 hallitusohjelmakirjauksiin keskittyvä vaihe ja tämän esitysluonnoksen säädösvalmisteluhanke)

Bilagor:

[HE luonnos 12.12.2024.pdf](#)

[Utkast RP_huvudsakliga innehåll och lagförslag 12.12.2024.pdf](#)

Sändlista:

A-klinikkasäätiö
Eduskunnan oikeusasiamies
Helsingin hallinto-oikeus
Helsingin yliopisto oikeustieteellinen tiedekunta
Helsingin yliopisto, kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti
Itä-Suomen yliopisto, oikeustieteiden laitos
JUKO ry
korkein hallinto-oikeus
KRIS-Suomen keskusliitto ry
Lainsäädännön arviointineuvosto
Lapin yliopisto, oikeustieteellinen tiedekunta
Oikeuspoliittinen Yhdistys Demla ry
Oikeusrekisterikeskus
Poliisihallitus
Prof. Emeritus Matti Tolvanen /Joensuun yliopisto
Puolustusministeriö
Rikoksettoman elämän tukisäätiö
Rikosseuraamusalan Henkilöstöyhdistys RiKHe ry
Rikosseuraamusalan koulutuskeskus
Rikosseuraamuslaitos
Sisäministeriö

Sosiaali- ja terveysministeriö
Suomen asianajajaliitto
Suomen Lakimiesliitto
Suomen syyttäjähdistys
THL Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
Turun yliopisto, oikeustieteellinen tiedekunta
Valtakunnansyyttäjän toimisto
Valtiovarainministeriö
Vankien omaiset VAO ry
Vankien vanhemmat ry
Vankilavirkailijain liitto VVL ry

Lausunnonantajan lausunto

Allmänna kommentarer om propositionen och dess mål

Era kommentarer om avsnittet ”De viktigaste förslagen”

Ge nu ett mer detaljerat utlåtande om följande förslag, utkasterna till paragrafer och specialmotiveringen. I kommentarerna till paragrafutkasterna ber vi er lämna ett så exakt förslag till formulering som möjligt.

Precisering av förutsättningarna för placering i öppna anstalter (ändringsförslag till 4 kap. 9 § och 6 kap. 1 § i fängelselagen)

Sloppande av placering i öppna anstalter för viss tid

Elektronisk övervakning av fångar i öppna anstalter

Förutsättningar för placeringar i säkerhetsavdelningar

Möjlighet att placera en häktad på en säkerhetsavdelning

Övriga förslag och omständigheter som hänför sig till säkerhetsavdelningen

Placering i en anstalt utanför fängelset (särskilt den föreslagna nya 8 kap. 10 a § i fängelselagen om förutsättningarna och fångens skyldigheter)

Placering i en anstalt utanför fängelset – tillsyn och brott mot villkoren

Beslut om avlyssning av telefonsamtal i fortsättningen kunna meddelas för en viss tid.

Begränsning av intagning i fängelse vid störningssituationer i samhället

Övriga ändringsförslag (förslag till ändringar av teknisk natur i fängelselagen och häktninglagen samt förbud mot att binda en fånge som föder barnet)

Övriga ändringsförslag (tekniskt ändringsförslag till lagen om försvarstillstånd)

Ge nu ett närmare utlåtande om förslagets konsekvenser och bedömningen av dem. Uppmärksamhet bör fästas vid om någon inverkan har lämnats obeaktad eller enligt er åsikt borde bedömas på något annat sätt. Rådet för bedömning av lagstiftningen ska bedöma utkastet till proposition. De föreslagna lagändringarna bedöms inte ha några ekonomiska konsekvenser, utan avsikten är att de ska genomföras inom ramen för de anslag som reserverats för Brottsförmyndigheten. Om ni bedömer att de ekonomiska konsekvenserna kommer att uppstå, ber vi er också lämna en noggrann kostnads kalkyl med motiveringar för dessa kostnader.

Förslagets konsekvenser i allmänhet samt eventuella ekonomiska konsekvenser

Konsekvenser för myndigheterna och fängelsesäkerheten

Eventuella andra konsekvenser

Mahdolliset muut vaikutukset

Ge följande kommentarer om avsnittet ”förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning” i utkastet till proposition.

Era kommentarer om avsnittet ”förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning”

Ge nu era kommentarer om utkastet till förordning, eventuella andra kommentarer om utkastet till proposition samt er syn på tidpunkten för ikraftträdandet.

Utkastet till förordning

Eventuella andra kommentarer om utkastet till proposition

Er syn på tidpunkten för ikraftträdandet.

Hinkkanen Ville
Oikeusministeriö

Sandvik Anna-Liisa
Oikeusministeriö